

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE
asupra nivelului coruptibilității proiectului
de lege privind protecția animalelor folosite în scopuri
experimentale sau în alte scopuri științifice

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege ordinară, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Potrivit autorului, condițiile elaborarea proiectului de lege este dictată de executarea pct.28 al Planului Național de Armonizare a Legislației pentru anul 2014-2016, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.28 din 22.01.2014 și a componentei „Măsuri sanitare și fitosanitare” din Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere, Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2014-2016, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.808 din 07.10.2014.

Proiectul prenotat stabilește cerințele de protecție în Republica Moldova a animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice și a condițiilor de întreținere a acestora. Deși scopul enunțat de autor este justificat din punct de vedere al temeiului legal, totuși, proiectul conține o multitudine de deficiențe/riscuri de corupție care vor duce la promovarea unor interese personale sau de grup prin aprobarea unor norme ce permit exercitarea unor atribuții discreționare, contrar interesului public.

Se recomandă autorului să analizeze suplimentar eficiența actului de reglementare prin prisma obiecțiilor și recomandărilor expuse la compartimentul II al raportului de expertiză anticorupție, întrucât proiectul în varianta propusă este insuficient justificat spre aprobare.

d. Suficiența argumentării. Deși autorul în nota informativă a reliefat condițiile care au impus elaborarea proiectului, totuși, acestea sunt de ordin general, întrucât atestă cadrul juridic de elaborare a actului, pe când nota de fundamentare trebuie să conțină o analiză amplă a noilor reglementări, cum ar fi impactul social și economic al noilor reglementări, beneficiile cantitative și calitative al implementării prevederilor, precum și o analiză statistică privind numărul de laboratoare, a coloniilor de animale, a furnizorilor și a rezultatelor finale. Astfel, pentru o apreciere obiectivă a necesității implementării unei noi legi, propunem autorului de a completa nota informativă cu aspectele enunțate mai sus.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Potrivit autorului, implementarea proiectului presupune cheltuieli financiare, însă acestea vor fi suportate în limita mijloacelor financiare aprobate în acest scop.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Prevederile proiectului promovează interesele agenților economici care utilizează și furnizează animale în scopuri experimentale.

Dat fiind faptul că proiectul conține factori de corupție la toate capitolele legii, în mod special, la procedura de autorizare sanitar-veterinară, de autorizare a proiectelor și de efectuare a controlului de stat, există riscul prejudicierii interesului public.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

Proiectul supus expertizei nu reglementează expres domeniul anticorupție, motiv din care compatibilitatea acestuia cu standardele internaționale anticorupție nu este evaluată. Totodată, date fiind obiecțiile expuse în acest raport cu privire la neîntrunirea rigorilor de expertiză anticorupție, considerăm proiectul insuficient compatibil cu standardele naționale anticorupție.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Proiectul întrunește cerințele impuse de prevederile Legii privind transparența în procesul decizional nr. 239-XVI din 13.11.2008 potrivit căreia autoritățile publice sunt obligate de a întreprinde măsurile necesare pentru a asigura posibilitățile de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional, plasând proiectul de act normativ pe pagina web oficială a instituției. Proiectul prenotat este plasat pe pagina oficială a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, fiind posibil accesul la proiectul prenotat al cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate pentru a putea prezenta sau expedia recomandări vis-a-vis de acest proiect.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigue

La art.1 alin.(2) lit.b) din proiect „până în momentul în care animalele menționate la alin.(2) al prezentului articol sunt ucise, relocate sau returnate într-un habitat sau sistem de creștere adecvat”.

Cuvântul „ucise” nu corespunde terminologiei utilizate în practica legislativă. Considerăm că din punct de vedere al limbajului juridic ar fi oportun de utilizat expresia „sacrificare” ca fiind una mai adecvată domeniului de reglementare a legii.

Recomandarea: Se recomandă autorului substituirea cuvântului „ucise” cu cuvântul „sacrificare”. Această obiecție este valabilă în tot cuprinsul proiectului.

La art.11 alin.(5) din proiect „Un animal care poate suferi de durere odată ce dispăre efectul anesteziei este tratat cu analgezice preventive și postoperatorii sau cu alte metode paliative adecvate, cu condiția ca acest lucru să fie compatibil cu scopul experimentului”.

Sintagma „metode paliative adecvate” este confuză și discreționară, întrucât nu definește clar măsurile care urmează a fi aplicate animalelor urmare a consumării efectului anesteziei. Considerăm că este necesar de enumerat metodele date, astfel încât să nu fie admise careva aplicații care ar dăuna sănătății animalelor. În caz contrar, există riscul ca responsabilii, la propria discreție, să decidă referitor la metoda aplicată, fără careva restricții în acest sens.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a prevedea „metodele paliative adecvate”.

La art.20 alin.(4) din proiect „Personalul care efectuează activitățile prevăzute la alin.(2), lit.a), c) sau d) al prezentului articol este supervizat la îndeplinirea sarcinilor care îi revin până demonstrează că are competența necesară”.

Norma este confuză deoarece nu este clară aplicabilitatea sintagmei „supervizat la îndeplinirea sarcinilor care îi revin până demonstrează că are competența necesară”. Astfel, este necesar de concretizat procedura de „supervizare” și criteriile/condițiile (documentele) care atestă competența persoanei în vederea îndeplinirii sarcinilor în cadrul unităților de creștere a animalelor pentru experimente. În caz contrar, există riscul interpretării discreționare a prevederii, ceea ce ar prejudicia interesul public.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a defini procedura de „supervizare” și de a reglementa criteriile/condițiile (documentele) care atestă competența persoanei în vederea îndeplinirii sarcinilor în cadrul unităților de creștere a animalelor pentru experimente.

La art.25 din proiect „(1) Crescătorii de primat neumane trebuie să dispună de o strategie pentru creșterea procentului de animale care sunt urmașe ale primatelor neumane crescute în captivitate.

(2) Această strategie va fi elaborată și aprobată de către Agenție pentru crescătorii de primat în conformitate cu cerințele prezentei legi”.

Elaborarea strategiei pentru creșterea procentului de animale care sunt urmașe ale primatelor neumane crescute în captivitate poate să fie elaborată de Agenție și promovată de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, dar nu și aprobată. Competența de aprobare a documentelor de politici ține de Guvern.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a exclude competența Agenției privind aprobarea strategiei pentru creșterea procentului de animale care sunt urmașe ale primatelor neumane crescute în captivitate.

La art.35 alin.(4) din proiect „Agenția poate autoriza proiecte multiple generice desfășurate de același utilizator dacă aceste proiecte îndeplinesc prevederile prezentei legi sau dacă proiectele folosesc animale în scopuri de producție sau de diagnosticare cu metode testate”.

Sintagma „proiecte multiple generice” este confuză și ambiguă deoarece nu definește clar categoria de proiecte care urmează a fi autorizate de către Agenție.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a defini categoria de proiecte multiple genetice.

La art.38 alin.(1) lit.a) din proiect „(1) Sub rezerva salvărdării drepturilor de proprietate intelectuală și a informațiilor confidențiale; a) informații privind obiectivele proiectului, inclusiv răul și beneficiile preconizate, numărul și tipurile de animale care urmează să fie folosite în experimente”.

Termenul „salvărdării drepturilor” este utilizat în documentele politice, în special în cele internaționale. Legislația națională, și anume prevederile Legii nr.139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe reglementează noțiunea de protecție a drepturilor de proprietate intelectuală. De asemenea, utilizare cuvântului „rău” nu corespunde definițiilor consacrate în practica națională.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a substitui sintagma „salvărdării drepturilor” cu sintagma „protecția drepturilor de proprietate intelectuală”, iar cuvântul „rău” cu cuvântul „daunele”.

La art.44 alin.(2) din proiect „Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspunderea administrativă conform Codului Contravențional al Republicii Moldova”.

Sintagma „răspunderea administrativă” nu corespunde terminologiei utilizate în cadrul procesului contravențional.

Recomandarea: Propunem de substituit cuvântul „administrativă” cu cuvântul „contravențională”.

2. Conflicte ale normelor de drept

La art.10 alin.(5) din proiect „După finalizarea oricărui experiment, trebuie să se decidă dacă animalul folosit va fi lăsat în viață sau va fi eutanasiat, în cazul în care starea lui de sănătate nu va mai reveni la normal”.

Pe lângă faptul că „eutanasia” nu este prevăzută în proiect ca metodă de sacrificare a animalului, aceasta nu este permisă și nici în Directiva 2010/63/UE privind protecția animalelor utilizate în scopuri științifice. Mai mult decât atât, eutanasia la animale este interzisă și prin Convenția europeană pentru protecția animalelor de companie din 2003 ca fiind o măsură violentă și traumatizantă.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a exclude alin.(5) al art.10 din proiect întrucât contravine instrumentelor internaționale în domeniul drepturilor animalelor. Această obiecție este valabilă și pentru alin.(6), (8) art.10, art.11 alin.(6) și art.14 alin.(2) din proiect.

La art.31 alin.(1) din proiect „Agenția efectuează controale periodice la toți crescătorii, furnizorii și utilizatorii, inclusiv la unitățile acestora, în conformitate cu prevederile Legii nr.50 din 28 martie 2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor”.

Atribuirea dreptului Agenției de a efectua controale periodice fără careva proceduri prestabilite în acest sens este discreționară și contradictorie. De asemenea, menționăm că atât prevederile Legii nr.50 din 28 martie 2013 cu privire la controalele oficiale pentru

verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor, cât și legislația specială în domeniul efectuării controlului de stat asupra activității de întreprinzător nu reglementează controlul dat.

Recomandarea: Pentru a nu admite abuzuri de partea Agenției, propunem de exclus cuvântul „periodice”.

La art.31 alin.(2) din proiect „Agenția adaptează frecvența controalelor pe baza unei analize de risc pentru fiecare unitate, ținând seama...”.

Acordarea dreptului Agenției de a adapta „frecvența” controalelor pe baza unei analize de risc pentru fiecare unitate este în contradicție cu prevederile art.5/1 al Legii nr.131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător care stipulează că controlul se inițiază doar în urma analizei și evaluării riscurilor, iar metoda de control aplicată trebuie să fie proporțională nivelului de risc stabilit.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a ajusta norma la prevederile Legii nr.131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

La art.31 alin.(3) din proiect „Controalele se efectuează anual la cel puțin o treime din utilizatori în conformitate cu analiza de risc menționată la alin.(2) a prezentului articol”.

Stabilirea numărului de controale „cel puțin o treime” care urmează a fi efectuate de către Agenție nu corespunde procedurilor stabilite la art.15 al Legii nr.131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător. Astfel, potrivit prevederilor enunțate mai sus, organul de control întocmește anual planul controalelor pentru anul următor și îl înregistrează în Registrul de stat al controalelor. Planul se aprobă prin decizia organului de control și stabilește „un număr exact de controale planificate” asupra unui număr prestabilit de persoane pe parcursul unui an calendaristic.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a exclude sintagma „cel puțin o treime”.

La art.31 alin.(5) din proiect „Agenția poate să efectueze controale fără o notificare prealabilă, în situația în care există motive întemeiate de îngrijorare asupra condițiilor de întreținere, a sănătății și bunăstării animalelor folosite în experimente, precum și asupra aplicării corecte a categoriilor de severitate”.

Acordarea dreptului Agenției de a efectua controale fără o notificare prealabilă a agentului economic contravine prevederilor art.19 al Legii nr.131/2012 care stipulează că organul de control poate decide efectuarea „controalelor inopinate” în baza evaluării riscurilor și a deținerii informațiilor/indiciilor, susținute prin probe aflate în posesia organelor de control. Organul de control întocmește o notă de motivare pentru inițierea controlului inopinat care conține analiza și argumentarea necesară pentru inițierea controlului dat.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a ajusta norma art.31 alin.(5) din proiect la prevederile Legii nr.131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze

coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

La art.2 din proiect „Noțiuni principale” – obiecție de ordin general.

Articolul dat nu conține noțiunea de „sacrificare”, potrivit proiectului „ucidere”. Dat fiind faptul că obiectul de reglementare a legii este constituit și din componenta de „sacrificare” a animalelor care prevede metodele și procedurile de sacrificare a animalelor în scopuri experimentale este necesar de definit noțiunea dată.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a defini la art.2 din proiect noțiunea de „sacrificare”.

La art.4 alin.(1) lit.a) și b) din proiect „a) cercetare de bază; b) cercetare transferabilă sau aplicată”.

Articolul dat nu definește noțiunea de „cercetare de bază” și „cercetare transferabilă sau aplicată”. Considerăm că este necesar de reglementat noțiunile în cauză, astfel încât să nu apără confuzii și discreții în procesul de implementare a prevederilor.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a defini și reglementa procedura „de cercetare de bază” și „cercetare transferabilă sau aplicată”.

La art.5 alin.(2) din proiect „Capturarea animalelor în scopul stabilirii măsurilor adecvate pentru conservarea acestor specii de animale sau cercetări biomedicale în sălbăticie se face de către persoane competente și prin metode care nu provoacă animalelor durere, suferință, stres sau vătămări de durată care pot fi evitate”.

Sintagma „persoane competente” este generală și discreționară, deoarece nu definește expres categoria de subiecți care vor fi responsabili de capturarea animalelor. Lipsa acestor reglementări va lăsa la discreția responsabililor de implementarea prevederilor delegarea responsabilităților în acest sens. Acestea sunt norme procedurale care implică obligații și responsabilități din partea subiecților responsabili de executarea normei date.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a prevedea expres categoria de subiecți responsabili de capturarea animalelor, inclusiv obligațiile și responsabilitățile acestora. Această obiecție este valabilă în tot cuprinsul proiectului.

La art.6 alin.(3) „În baza unei justificări științifice argumentate, Agenția poate acorda derogări de la condițiile impuse prin alin. (1) și (2) al prezentului articol din prezenta lege”.

Atribuirea dreptului Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (în continuare – Agenția) de a acorda derogări de la condițiile impuse la alin.(1) și (2) al art.6 din proiect „animalele care aparțin speciilor prevăzute în Anexa nr.1 pot fi folosite în experimente numai în cazul în care au fost crescute în acest scop și primarele neumane prevăzute în Anexa nr.2 pot fi folosite în experimente, numai în cazul în care sunt urmașe ale primatelor neumane crescute în captivitate sau care provin din colonii autonome”, în baza unei justificări științifice prezentată de către solicitant, fără respectarea și îndeplinirea cărorva condiții/criterii în acest

sens este discreționară. Prin derogarea dată Agenția dobândește dreptul de a decide la propria discreție, în dependență de interes sau scop, oportunitatea justificării științifice care va permite utilizarea animalelor în scopuri experimentale, dar care nu sunt crescute în acest scop. Mai mult decât atât, derogarea dată contravine prevederilor art.1 din proiect care stipulează că animalele folosite în experimente sunt „crescute special” pentru ca organele sau țesuturile acestora să fie folosite în scopuri științifice.

Recomandarea: Pentru a nu admite discreții și contradicții în procesul de implementare a prevederilor, propunem de prevăzut criteriile care urmează a fi respectate de către Agenție în procesul de examinare și luare a deciziei privind derogarea de la cerințele generale.

La art.8 alin.(6) din proiect „Alineatele (2) - (4) nu se aplică atunci când un animal trebuie ucis în cazuri de urgență din motive de bunăstare animală, sănătate publică, sănătate animală sau de mediu. Atestarea acestor situații trebuie realizată de către medicul veterinar desemnat potrivit prevederilor art. 22”.

Atribuirea dreptului medicului veterinar de a stabili și decide nivelul de risc al cazurilor de urgență (din motive de bunăstare animală, sănătate publică, sănătate animală sau de mediu) și metoda de sacrificare nu este suficient justificată din punct de vedere procedural. În cazul dat, este necesar ca decizia de sacrificare a animalului, în caz de urgență, să fie luată de către Agenție în comun cu medicul veterinar și utilizator, prin constatarea acestui fapt într-un proces-verbal.

Pericolul normei date constă în faptul că medicul veterinar la propria discreție, în dependență de interes sau scop, va decide cazurile de urgență, fără întocmirea cărorva acte, studii care să ateste situațiile date. Astfel, prin derogarea în cauză creăm pîrghii legale pentru utilizator de eludare a metodelor legale de sacrificare a animalelor prevăzute la Anexa nr.4 din proiect.

Recomandarea: Pentru a nu admite abuzuri și discreții din partea medicilor veterinari în constatarea cazurilor de urgență în care vor fi sacrificate animalele, propunem de prevăzut procedura/criteriile de luare a deciziei și responsabilitii de executarea acestei derogări.

La art.9 alin.(2) din proiect „Agenția poate acorda utilizatorului o derogare de la alin.(1) al prezentului articol pe baza unei justificări științifice”.

Prin derogarea dată se acordă dreptul Agenției de a decide, în baza doar a unei „justificări științifice” prezentate de către solicitant, efectuarea experimentelor în alte locații decât cele autorizate în acest sens. Pericolul aplicării normei constă în faptul că Agenția, la propria discreție, va decide oportunitatea și necesitatea aprobării „justificării științifice”, fără careva criterii/condiții prestabilite în acest sens. Considerăm că experimentele trebuie să fie efectuate în locații autorizate, pentru a nu admite acțiuni ilegale împotriva animalelor.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a exclude alin.(2) al art.9 din proiect.

La art.11 alin.(1) din proiect „Exceptînd cazurile în care acest lucru este inadecvat, experimentele sunt efectuate sub anestezie generală sau locală sau că se folosesc analgezicele ori oricare altă metodă corespunzătoare pentru a se asigura că durerea, suferința sau stresul sunt reduse la minim”.

Sintagma „metodă corespunzătoare” este confuză și discreționară, deoarece nu redă expres măsura care urmează a fi întreprinsă de către utilizator față de animalul supus

experimentului. Lipsa acestor reglementări va lăsa la discreția responsabililor de a decide referitor la metoda de reducere a durerilor și suferințelor animalelor supuse experimentelor.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a prevedea expres metodele de reducere a durerii și suferințelor animalelor supuse experimentelor.

La art.11 alin.(3) din proiect „În momentul luării deciziei privind oportunitatea folosirii anesteziei, se ține seama de următoarele criterii...”.

Articolul dat nu prevede categoria de persoane responsabile de luarea deciziei privind aplicarea anesteziei la animale. Acestea sunt măsuri procedurale care trebuie să fie reglementate în lege, astfel încât să fie clar cine răspunde de luarea deciziei privind folosirea anesteziei. În lipsa reglementărilor date, există riscul ca decizia să fie una formală fără careva responsabilități și sancțiuni în acest sens.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a prevedea categoria de persoane responsabile de luarea deciziei privind aplicarea anesteziei la animale.

La art.11 alin.(6) din proiect „Imediat ce scopul procedurii a fost atins, se iau măsurile necesare pentru a reduce la minim suferința animalului...”.

Norma dată nu prevede categoria de măsuri întreprinse față de animal în vederea reducerii la minimum a suferinței. Este necesar de reglementat măsurile date, astfel încât să fie excluse careva discreții din partea responsabililor în procesul de reducere a suferinței animalului.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a prevedea expres măsurile necesare pentru a reduce la minim suferința animalului.

La art.13 alin.(3) din proiect „În situații excepționale, prin derogare de la alin. (2) lit. a), din prezentul articol, doar în urma unui examen veterinar al animalului, Agenția permite re folosirea unui animal, cu condiția ca animalul să nu fi fost folosit decât o singură dată într-un experiment care a presupus durere severă, stres sau suferințe echivalente”.

Norma este discreționară deoarece nu stabilește cazurile excepționale când Agenția va fi în drept să acorde permisiunea de re folosire a animalelor în experiment care presupune durere severă. Există riscul aplicării discreționare de către Agenție a derogării date, întrucât nu sunt restricții în acest sens.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a prevedea expres cazurile excepționale care vor acorda Agenției dreptul de re folosire a animalelor în experiment care presupune durere severă.

La art.15 din proiect „Folosirea în comun a organelor și a țesuturilor”.

Dispozițiile articolului dat sunt preluate din art.18 al Directivei 2010/63/UE privind protecția animalelor utilizate în scopuri științifice, ca fiind o normă generală pentru statele care trebuie să ia măsuri necesare în vederea implementării prevederilor Directivei enunțate mai sus. Prin urmare, articolul dat nu reglementează cazurile de înființare de către Agenție a programelor de folosire în comun a organelor și țesuturilor animalelor sacrificate, condițiile de facilitare, scopul și finalitățile implementării programelor de folosire în comun a organelor și a țesuturilor a animalelor sacrificate etc. În lipsa acestor reglementări se vor admite discreții și interpretări preferabile în procesul de implementare a prevederilor.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a analiza suplimentar articolul dat prin reglementarea expresă a cazurilor de înființare de către Agenție a programelor de folosire în comun a organelor și a țesuturilor animalelor sacrificate, a condițiilor de facilitare, a scopului și finalităților implementării programelor de folosire în comun a organelor și a țesuturilor animalelor sacrificate, inclusiv și alte aspecte de procedură.

La art.17 alin.(3) din proiect „Unitățile de furnizare pot achiziționa animale numai din unitățile de creștere sau din alte unități de furnizare, autorizate sanitar-veterinar, cu condiția ca animalele să nu fi fost importate ilegal, să nu fie nedomesticite ori fără stăpîn, cu excepția cazurilor cînd există acorduri între unități”.

Prin aplicarea excepției date, rezultă că unitățile de furnizare vor fi în drept să achiziționeze animale pentru experimente nu numai din unitățile de creștere, dar și din alte locuri neautorizate, importate ilegal și domesticite. Totodată, nu este clar statutul acordurilor între unități în cazul aplicării excepției date.

Derogarea dată este abuzivă și discreționară, întrucît se încalcă regimul juridic de autorizare al obiectivelor agenților economici stabilit în Legea nr.221 din 19 octombrie 2007 privind activitatea sanitar-veterinară, ceea ce va duce la riscuri de corupție în procesul de achiziționare a animalelor, iar ca rezultat, la prejudicierea interesului public general.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a exclude alin.(3) al art.17 din proiect.

La art.18 alin.(2) din proiect „2) În cazul suspendării sau retragerii autorizației sanitar-veterinare, Agenția se asigură că animalele vor fi plasate într-o altă unitate autorizată, care este dispusă să accepte cazarea temporară a acestora și care le poate asigura condițiile necesare de bunăstare sau în caz contrar, animalele sunt supuse eutanasiei”.

Norma dată este excesivă și abuzivă, deoarece acordă dreptul Agenției de a eutanasia animalele, în cazul în care acestea nu sunt asigurate cu cazare temporară urmare a suspendării sau retragerii autorizației sanitar-veterinare. Este o metodă care contravine instrumentelor internaționale privind protecția drepturilor animalelor.

Pericolul aplicării normei date, pe lângă faptul că în mod grav încalcă drepturile animalelor, există riscul ca Agenția să nu ia măsurile necesare privind asigurarea animalelor cu cazare, ca fiind o modalitate mai simplificată din punct de vedere procedural (solicitare, acceptare, cheltuieli suplimentare, responsabilitate etc.).

În cazul suspendării sau retragerii autorizației sanitar-veterinare, Agenția este obligată să dispună printr-o dispoziție/ordin plasarea animalelor într-o unitate special autorizată în acest sens, astfel încît să fie asigurate și protejate, atît interesele agenților economici cărora li s-a suspendat/retras licența, cît și ale animalelor.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a exclude norma privind eutanasia animalelor și de prevăzut mecanismul de plasare a animalelor de către Agenție, în cazul suspendării/retragerii autorizației sanitar-veterinare.

La art.19 din proiect „Cerințele privind instalațiile și echipamentele 1) Toate unitățile aparținând unui crescător, furnizor sau utilizator dețin instalații și echipamente adecvate atît pentru speciile de animale adăpostite, cît și pentru performanța experimentelor, în cazul în care efectuează experimente.

2) Modelul, construcția și modul de funcționare a instalațiilor și echipamentelor menționate la alin.(1) a prezentului articol garantează că experimentele se realizează într-un mod cît mai eficient și sunt destinate obținerii unor rezultate fiabile folosind un

număr minim de animale și provocând un grad minim de durere, suferință, stres sau vătămări de durată”.

Deși prevederile articolului dat sunt ajustate la dispoziția art.22 al Directivei 2010/63/UE privind protecția animalelor utilizate în scopuri științifice acestea sunt de ordin general, întrucât nu reglementează expres cerințele/condițiile privind instalațiile și echipamentele unităților de creștere a animalelor pentru experimente. Acestea sunt norme procedurale care trebuie reglementate expres în lege, pentru a fi respectate de către agenții economici. Lipsa acestor norme va lăsa la discreția agenților economici de a decide referitor la standardele/cerințele privind instalațiile și echipamentele.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a prevedea expres cerințele față de agenții economici care dețin unități de creștere a animalelor pentru experimente privind instalațiile și echipamentele de exploatare, precum și responsabilitățile acestora.

La art.20 alin.(1) din proiect „Fiecare crescător, furnizor și utilizator de animale trebuie să dispună de personal suficient”.

Norma este discreționară deoarece nu prevede numărul limită de personal care este necesar să-l dețină crescătorul, furnizorul și utilizatorul de animale. Este necesar de prevăzut un număr maxim de persoane, în caz contrar, există riscul ca subiecții enunțați mai sus, la propria discreție, să-și angajeze un număr mic de persoane, reieșind din interese financiare, pe cînd activitățile de întreținere a animalelor presupun implicarea unui număr mai mare de persoane.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a prevedea un număr maxim de persoane de care trebuie să dispună crescătorul, furnizorul și utilizatorul de animale pentru experimente.

La art.20 alin.(2) din proiect „Personalul prevăzut la alin.(1) al prezentului articol are pregătirea necesară înainte de a efectua oricare dintre următoarele activități: efectuarea de experimente pe animale; conceperea experimentelor și a proiectelor; îngrijirea animalelor; uciderea animalelor”.

Prevederea este discreționară deoarece nu prevede categoria de studii necesare pentru efectuarea experimentelor la animale, conceperea experimentelor și a proiectelor, îngrijirea animalelor și sacrificarea acestora. Acest aspect este important din punct de vedere procedural, întrucât sunt procese care necesită studii superioare într-un anumit domeniu. În lipsa acestor reglementări, există riscul ca crescătorul, furnizorul și utilizatorul de animale să angajeze personal cu studii care nu corespund domeniului de activitate.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a prevedea categoria de studii necesare pentru desfășurarea activităților enunțate mai sus.

La art.21 alin.(2) lit.b) din proiect „proiectele ce implică folosirea animalelor în experimente se desfășoară doar după obținerea autorizației de proiect, prin respectarea condițiilor de autorizare a proiectului, iar în cazul de nerespectare a condițiilor de autorizare a acestuia, să fie luate și înregistrate măsurile legale de rectificare”.

Din analiza normei nu este clar ce „măsuri legale de rectificare” urmează a fi întreprinse de către persoanele responsabile de punerea în aplicare a proiectului în cazul nerespectării condițiilor de autorizare a proiectului. Astfel de construcții normative generează riscuri de

corupție, întrucât lasă la latitudinea responsabililor interpretarea și aplicarea normei date, fără careva restricții în acest sens.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a reglementa procedura de identificare și remediere a încălcărilor depistate în autorizația de proiect.

La art.24 din proiect „Sarcinile persoanei responsabile de bunăstarea animalelor”.

Articolul dat nu prevede categoria de studii a personalului responsabil de bunăstarea animalelor. Acest aspect este important, întrucât procesul realizat de către persoana responsabilă de bunăstarea animalelor (consilierea personalului cu privire la progresele tehnice și științifice; evaluarea proceselor operaționale interne privind monitorizarea, raportarea și acțiunile ulterioare necesare bunăstării animalelor adăpostite în cadrul unității etc.) presupune studii superioare în domeniul medico-sanitar.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a prevedea categoria de studii a personalului responsabil de bunăstarea animalelor.

La art.30 alin.(2) din proiect „Agenția poate acorda derogări de la cerințele alin.(1) lit.a) al prezentului articol din rațiuni științifice, de bunăstare animală sau de sănătate animală”.

Derogarea de la măsurile de îngrijire și adăpostire a animalelor nu este justificată din punct de vedere procedural, întrucât Agenția va acorda dreptul agenților economici, la propria discreție, în dependență de interes sau scop, să nu respecte măsurile prevăzute la art.30 alin.(1) din proiect (toate animalele beneficiază de adăpost, mediu potrivit sau similar celui înconjurător, hrană, apă și îngrijire corespunzătoare pentru sănătatea și bunăstarea lor; restricțiile privind măsura în care un animal poate să-și satisfacă nevoile fiziologice și etologice trebuie limitate la strictul necesar; condițiile în care sunt crescute, ținute sau folosite animalele se verifică zilnic; se iau măsuri pentru ca orice deficiență sau durere, suferință, stres sau leziune de durată constatată care poate fi evitată să fie eliminată în cel mai scurt timp posibil etc.), pe când acestea sunt necesare și obligatorii la întreținerea animalelor.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a exclude derogarea dată.

La art.34 alin.(1) din proiect „În cazurile în care se specifică acest lucru, în conformitate cu art.33 alin.(2), lit.f) din prezenta lege, evaluarea retrospectivă este efectuată de Agenție, care, pe baza documentației necesare prezentate de utilizator, evaluează următoarele...”

Norma dată nu prevede lista de documente necesare pentru evaluarea retroactivă. Pericolul aplicării normei date constă în faptul că Agenția la propria discreție va decide referitor la actele necesare pentru evaluarea retroactivă a proiectelor, ceea ce ar prejudicia interesele solicitanților.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a prevedea lista de documente necesare pentru evaluarea retroactivă a proiectelor.

La art.34 alin.(3) din proiect „Fără a aduce atingere alin.(2) al prezentului articol și prin derogare de la art.33, alin.(2), lit.f) Agenția poate scuti de obligația evaluării retroactive proiectele care includ numai experimente clasificate drept „moderate” sau „fără recuperare”.

Sintagma „poate scuti” este discreționară, deoarece acordă dreptul Agenției, de a scuti solicitantul, de la caz la caz, de obligația evaluării retroactive a proiectelor care includ numai experimente clasificate drept „moderate” sau „fără recuperare”, ceea ce ar prejudicia interesele unor solicitanți cărora nu li s-a acordat acest drept.

Recomandarea: Propunem de a substitui sintagma „poate scuti” cu cuvântul „scutește”.

La art.37 alin.(1) din proiect „Agenția, poate decide la nivel național, să introducă o procedură administrativă simplificată pentru autorizarea proiectelor care conțin experimente clasificate drept „fără recuperare”, „superficiale” sau „moderate” și care nu folosesc primat neumane...”.

Atribuirea dreptului Agenției de a aplica „procedura administrativă simplificată” pentru autorizarea proiectelor care conțin experimente clasificate drept „fără recuperare”, „superficiale” sau „moderate” este discreționară, deoarece nu sunt prevăzute expres cazurile de acordare a acestui drept autorității. Acestea sunt reglementări de procedură și trebuie reglementate expres în lege. În caz contrar, există riscul de a aplica procedura administrativă simplificată, la propria latitudine, ca fiind una mai simplă din punct de vedere procedural.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a prevedea cazurile de instituire a procedurii administrative simplificate.

La art.37 alin.(4) din proiect „Normele privind autorizarea proiectelor prin procedură administrativă simplificată, prevăzută la alin.(1), al prezentului articol se aprobă prin ordin de către Agenție”.

Procedura administrativă simplificată trebuie să fie reglementată în lege și nu prin ordinul Agenției. Pericolul aplicării normei date constă în faptul că Agenția își va institui reglementări, în dependență de interes sau scop, ceea ce ar prejudicia interesele solicitanților în procesul de examinare și autorizare a proiectelor.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a exclude norma dată din proiect și de a prevedea în lege procedura de autorizare simplificată a proiectelor.

La art.38 alin.(2) din proiect „Agenția poate impune ca rezumatul cu caracter nontehnic al proiectului să menționeze dacă acesta urmează să fie supus evaluării retrospective, precum și termenul-limită pentru aceasta...”.

Norma este discreționară, deoarece nu prevede cazurile când Agenția va fi în drept să solicite de la beneficiar ca rezumatul cu caracter nontehnic al proiectului să fie supus evaluării retrospective. Mai mult decât atât, nu este clară procedura de „evaluare retrospectivă”. Lipsa acestor reglementări va duce la interpretarea și aplicarea discreționară a normei, ceea ce va prejudicia interesele beneficiarilor.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a prevedea cazurile când Agenția va fi în drept să solicite de la beneficiar ca rezumatul cu caracter nontehnic al proiectului să fie supus evaluării retrospective și de a reglementa procedura de „evaluare retrospectivă”.

La art.39 alin.(1) din proiect „Utilizatorul, crescătorul sau furnizorul animalelor folosite în experimente are obligația de a notifica Agenția orice modificare semnificativă a proiectului care ar determina un efect negativ...”.

Sintagma „modificare semnificativă” este discreționară deoarece acordă dreptul beneficiarului proiectului de a decide, la propria discreție, gradul/nivelul de modificare a proiectului. Considerăm că orice modificare a proiectului care ar determina un efect negativ asupra condițiilor de întreținere, a bunăstării și sănătății animalului trebuie să fie înregistrată la Agenție.

Recomandarea: Propunem de exclus cuvântul „semnificativă”.

La art.39 alin.(2) din proiect „Orice modificare sau reînnoire a autorizației de proiect se acordă de către Agenție, la cererea solicitantului, sub rezerva unui rezultat favorabil al evaluării proiectului”.

Norma este generală și discreționară deoarece nu prevede procedura de examinare a modificării autorizației de proiect (condiții și termeni). Acestea sunt norme procedurale care trebuie să fie reglementate expres în lege. Lipsa normelor date va lăsa la discreția Agenției instituirea condițiilor de modificare a autorizației de proiect, ceea ce va prejudicia interesele beneficiarilor.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a reglementa procedura de modificare a autorizației de proiect.

La art.39 alin.(3) din proiect „În cazul în care proiectul nu derulează conform autorizației de proiect, Agenția poate retrage autorizația de proiect”.

Sintagma „poate retrage” este discreționară, întrucât acordă dreptul Agenției de a retrage autorizația de proiect, de la caz la caz, în dependență de interes sau scop. În cazul în care Agenția constată încălcări a autorizației de proiect, aceasta în mod obligatoriu trebuie să retragă autorizația, sau să le acorde un termen de remediere, astfel va fi respectat interesul public general.

Recomandarea: Propunem de exclus cuvântul „poate”.

La art.39 alin.(4) din proiect „În cazul retragerii autorizației de proiect, bunăstarea animalelor utilizate sau destinate utilizării în proiect trebuie să nu fie afectată în mod negativ”.

Norma dată este generală și discreționară, deoarece nu prevede măsurile care urmează a fi întreprinse de către Agenție față de animale în cazul retragerii autorizației de proiect. Considerăm că este necesar de prevăzut măsurile date, astfel încât să fie asigurată bunăstarea animalelor.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a prevedea măsurile care urmează a fi întreprinse de către Agenție față de animale în cazul retragerii autorizației de proiect.

La art.39 alin.(5) din proiect „Agenția stabilește prin ordin condițiile pentru modificarea și reînnoirea autorizațiilor de proiect”.

Acordarea dreptului Agenției de a-și stabili condițiile de modificare și reînnoire a autorizației de proiect printr-un act departamental este excesivă și discreționară, deoarece Agenția dobândește dreptul de a-și institui proceduri adaptate unor interese sau scopuri personale sau de grup, ca fiind o modalitate mai accesibilă de aprobare. Acestea sunt norme primare care trebuie să fie reglementate expres în lege.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a prevedea în lege procedura de modificare și reînnoire a autorizației de proiect. În contextul analizei expuse mai sus, propunem de exclus alin.(6) al art.39 din proiect.

La art.41 alin.(3) din proiect „Agenția numește prin ordin un punct de contact pentru a oferi consiliere cu privire la relevanța și adecvarea metodelor alternative propuse spre validare”.

La norma dată nu se specifică categoria/statutul (instituție publică sau privată, direcție sau secție din cadrul Agenției) a „punctului de contact” care va avea misiunea de a oferi consiliere persoanelor care efectuează experimente în vederea aplicării metodelor alternative cu privire la folosirea animalelor în experimente. De asemenea, norma nu prevede funcțiile, drepturile, obligațiile și responsabilitățile persoanelor din cadrul punctului de contact. Toate aceste lacune vor duce la interpretări și aplicări discreționare din partea Agenției, în procesul de numire a punctului de contact.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a prevedea instituția care va constitui punctul de contact privind consilierea persoanelor care efectuează experimente în vederea aplicării metodelor alternative cu privire la folosirea animalelor în experimente, precum și funcțiile, drepturile, obligațiile și responsabilitățile persoanelor din cadrul punctului de contact.

La art.42 alin.(3) din proiect „Componența și regulamentul de organizare și funcționare al Comitetului național de etică, prevăzut la alin.(1) al prezentului articol se aprobă prin ordinul Agenției”.

Alineatul dat nu conține prevederi generale privind componența (numărul de membri), drepturile și obligațiile membrilor Comisiei naționale de etică. Acestea sunt norme speciale care trebuie reglementate prin lege, iar modul de funcționare și organizare a Comisiei să fie aprobat prin hotărâre de Guvern. În caz contrar, există riscul ca Agenția să-și stabilească prin act departamental reglementări care ar promova interese de grup sau individuale, în detrimentul interesului public.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a reglementa în lege procedura privind selectarea și numirea membrilor Comisiei naționale de etică, componența (numărul de membri), drepturile, obligațiile și responsabilitățile membrilor comisiei, iar mecanismul de organizare și funcționare a Comisiei să fie aprobat prin hotărâre de Guvern.

La art.43 alin.(1) din proiect „În situația în care există motive întemeiate pentru a considera că este esențial să fie luate măsuri pentru conservarea speciilor...”.

Norma este generală și discreționară deoarece nu prevede expres cazurile/situațiile sau „motivele întemeiate” care ar permite Agenției să dispună conservarea speciilor de animale. În lipsa acestor norme, există riscul ca Agenția la propria discreție să-și stabilească cazurile date, fără careva restricții în acest sens.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a prevedea cazurile care vor permite conservarea speciilor de animale.

La art.43 alin.(1) din proiect „În situația în care există motive întemeiate pentru a considera că este esențial să fie luate măsuri pentru conservarea speciilor...Agenția poate stabili o măsură tranzitorie prin care să permită folosirea maimuțelor mari în experimente desfășurate în unul dintre...”.

Din norma dată nu este clar ce presupune „măsura tranzitorie” aplicată de către Agenție în vederea folosirii maimuțelor mari în experimente. În cazul dat este necesar de a defini și reglementa măsura dată, pentru a exclude careva confuzii și discreții în procesul de implementare a prevederilor.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a defini și reglementa procedura de aplicare a „măsurii tranzitorii”.

La art.43 alin.(2) din proiect „Agenția poate decide să nu permită folosirea primatelor neumane în cadrul unor asemenea experimente”.

Norma dată nu prevede cazurile când Agenția va fi în drept să nu permită folosirea primatelor neumane în cadrul experimentelor. Lipsa acestor reglementări va lăsa la discreția Agenției stabilirea cazurilor date, întrucât nu există restricții în acest sens.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a prevedea cazurile când Agenția va fi în drept să nu permită folosirea primatelor neumane în cadrul experimentelor.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

La art.22 din proiect „(1)Fiecare crescător, furnizor și utilizator de animale folosite în scopuri experimentale sau alte scopuri științifice trebuie să dispună de un medic veterinar de liberă practică împuternicit, desemnat de către Agenție, însărcinat cu atribuții de consiliere privind bunăstarea animalelor și tratamentul acestora.

(2) Medicul veterinar desemnat se subordonează direct Agenției”.

Acordarea dreptului Agenției de a desemna un medic veterinar, la propria discreție pentru crescător, furnizor și utilizator este o cerință excesivă, deoarece subiecții enunțați mai sus sunt privați de dreptul de a-și alege, după criteriile și cerințele personale, medicul veterinar. De asemenea, nu este clar statutul medicului veterinar în cadrul Agenției, odată ce acesta se subordonează autorității. Conform prevederilor art.14 al Legii nr.221 din 19 octombrie 2007 privind activitatea sanitar-veterinară, Agenția poate angaja prin contract, prin ordinul directorului general, medici veterinari de liberă practică pentru efectuarea unor activități sanitar-veterinare de stat întru lichidarea unor „boli contagioase majore”, ceea ce presupune că medicul veterinar prestează servicii publice și este achitat din banii publici, pe când serviciile de medic veterinar în cadrul crescătorilor de animale sunt de ordin privat. În cazul dat se stabilesc condiții adaptate intereselor Agenției, prin desemnarea doar a unui grup de medici veterinari, fiind lezate interesele altor medici care se află în condiții similare.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a analiza suplimentar art.22 din proiect,

astfel încât să fie exclusă atribuția Agenției privind desemnarea medicului veterinar.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

La art.33 alin.(4) din proiect „Procesul de evaluare a proiectelor este transparent”.

Norma este generală, întrucât nu prevede procedura de asigurare a accesului publicului la procesul de evaluare a proiectelor. Lipsa reglementărilor date va îngreuna dreptul părților interesate la informația necesară pentru a-și putea exercita drepturile și obligațiile ce le revin.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a completa alineatul dat cu prevederi care să asigure accesul publicului la informație, cum ar fi publicarea anunțului referitor la inițierea evaluării proiectelor, punerea la dispoziția părților interesate a proiectului și a materialelor aferente acestuia, etc.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Obiecție de ordin general la proiect.

Proiectul nu conține reglementări privind procedura de contestare de către solicitant a deciziilor și acțiunilor Agenției. Acesta este un drept legitim al persoanei care urmează a fi asigurat prin dispoziții legale.

Recomandarea: Se recomandă autorului de a prevedea reglementări privind procedura de contestare a deciziilor autorității emitente.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

La art.16 din proiect „Agenția poate permite ca animalele folosite în experimente sau destinate folosirii în experimente să fie relocalate sau returnate în habitatul lor sau într-un sistem de crescătorie adecvat speciei respective dacă sunt îndeplinite următoarele cerințe: a) starea de sănătate a animalului permite acest lucru; b) nu există nici un pericol pentru sănătatea publică, sănătatea animală sau pentru mediul înconjurător...Orice relocare a animalelor folosite în experimente sau destinate folosirii în experimente se realizează cu aprobarea Agenției”.

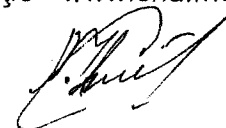
Norma dată nu prevede categoria de subiecți care vor fi responsabili de stabilirea cerințelor pentru eliberarea și relocarea animalelor în habitatul lor sau într-un sistem de crescătorie adecvat speciei respective. Pentru a nu admite luarea unei decizii unilaterale de către Agenție este necesar ca asupra respectării cerințelor de eliberare și relocare a animalelor să se expună un medic veterinar printr-o concluzie/încheiere în acest sens, precum și o justificare științifică din partea responsabililor proiectului în care animalele au fost supuse experimentului.

Recomandarea: În contextul analizei expuse mai sus, propunem autorului de a completa art.16 din proiect cu reglementări privind responsabilitatea medicilor veterinari și a personalului proiectului în care animalele au fost supuse experimentului în vederea îndeplinirii cerințelor de eliberare și relocare a animalelor.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Natalia Cheptea
inspector principal al Direcției legislație și expertiză anticorupție
10 Noiembrie 2016

*Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md*

Anexa la raportul de expertiză anticorupție

desupra nivelului coruptibilității proiectului

de lege privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice

Nr.	Norma	Factori de coruptibilitate și alte obiecții	Analiza	Recomandarea
1	La art.1 alin.(2) lit.b) din proiect „până în momentul în care animalele menționate la alin.(2) al prezentului articol sunt ucise, relocate sau returnate într-un habitat sau sistem de creștere adecvat”.	Utilizarea termenilor neconsacrați în legislație / neaplicați în practică	Cuvântul „ucise” nu corespunde terminologiei utilizate în practica legislativă. Considerăm că din punct de vedere al limbajului juridic ar fi oportun de utilizat expresia „sacrificare” ca fiind una mai adecvată domeniului de reglementare a legii.	Se recomandă autorului substituirea cuvântului „ucise” cu cuvântul „sacrificare”. Această obiecție este valabilă în tot cuprinsul proiectului.
2	La art.11 alin.(5) din proiect „Un animal care poate suferi de durere odată ce dispare efectul anesteziei este tratat cu analgezice preventive și postoperatorii sau cu alte metode paliative adecvate, cu condiția ca acest lucru să fie compatibil cu scopul experimentului”.	Utilizarea termenilor neconsacrați în legislație / neaplicați în practică	Sintagma „metode paliative adecvate” este confuză și discreționară, întrucât nu definește clar măsurile care urmează a fi aplicate animalelor urmare a consumării efectului anesteziei. Considerăm că este necesar de enumerat metodele date, astfel încât să nu fie admise careva aplicații care ar dăuna sănătății animalelor. În caz contrar, există riscul ca responsabilii, la propria discreție, să decidă referitor la metoda aplicată, fără careva restricții în acest sens.	Se recomandă autorului de a prevedea „metodele paliative adecvate”.
3	La art.20 alin.(4) din proiect „Personalul care efectuează activitățile prevăzute la alin.(2), lit.a), c) sau d) al prezentului	Utilizarea termenilor neconsacrați în legislație / neaplicați în practică	Norma este confuză deoarece nu este clară aplicabilitatea sintagmei „supervizat la îndeplinirea sarcinilor care îi revin până demonstrează că are competența necesară”. Astfel, este necesar de	Se recomandă autorului de a defini procedura de „supervizare” și de a reglementa

	<p>articol este supervizat la îndeplinirea sarcinilor care îi revin până demonstrează că are competența necesară”.</p>		<p>concretizat procedura de „supervizare” și criteriile/condițiile (documentele) care atestă competența persoanei în vederea îndeplinirii sarcinilor în cadrul unităților de creștere a animalelor pentru experimente. În caz contrar, există riscul interpretării discreționare a prevederii, ceea ce ar prejudicia interesul public.</p>	<p>criteriile/condițiile (documentele) care atestă competența persoanei în vederea îndeplinirii sarcinilor în cadrul unităților de creștere a animalelor pentru experimente.</p>
4	<p>La art.25 din proiect „(1) Crescătorii de primat neumane trebuie să dispună de o strategie pentru creșterea procentului de animale care sunt urmașe ale primatelor neumane crescute în captivitate. (2) Această strategie va fi elaborată și aprobată de către Agenție pentru crescătorii de primat în conformitate cu cerințele prezentei legi”.</p>	<p>Formulări cu sens neclar sau echivoc (ambiguitate semantică)</p>	<p>Elaborarea strategiei pentru creșterea procentului de animale care sunt urmașe ale primatelor neumane crescute în captivitate poate să fie elaborată de Agenție și promovată de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, dar nu și aprobată. Competența de aprobare a documentelor de politici ține de Guvern.</p>	<p>Se recomandă autorului de a exclude competența Agenției privind aprobarea strategiei pentru creșterea procentului de animale care sunt urmașe ale primatelor neumane crescute în captivitate.</p>
5	<p>La art.35 alin.(4) din proiect „Agenția poate autoriza proiecte multiple generice desfășurate de același utilizator dacă aceste proiecte îndeplinesc prevederile prezentei legi sau dacă proiectele folosesc animale în scopuri de producție sau de diagnosticare cu metode testate”.</p>	<p>Utilizarea termenilor neconsacrați în legislație / neaplicați în practică</p>	<p>Sintagma „proiecte multiple generice” este confuză și ambiguă deoarece nu definește clar categoria de proiecte care urmează a fi autorizate de către Agenție.</p>	<p>Se recomandă autorului de a defini categoria de proiecte multiple genetice.</p>

6	La art.38 alin.(1) lit.a) din proiect „(1) Sub rezerva salvagădării drepturilor de proprietate intelectuală și a informațiilor confidențiale; a) informații privind obiectivele proiectului, inclusiv răul și beneficiile preconizate, numărul și tipurile de animale care urmează să fie folosite în experimente”.	Utilizarea termenilor neconsacrați în legislație / neaplicați în practică	Termenul „salvagădării drepturilor” este utilizat în documentele politice, în special în cele internaționale. Legislația națională, și anume prevederile Legii nr.139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe reglementează noțiunea de protecție a drepturilor de proprietate intelectuală. De asemenea, utilizare cuvântului „rău” nu corespunde definițiilor consacrate în practica națională.	Se recomandă autorului de a substitui sintagma „salvagădării drepturilor” cu sintagma „protecția drepturilor de proprietate intelectuală”, iar cuvântul „rău” cu cuvântul „daunele”.
7	La art.44 alin.(2) din proiect „Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspunderea administrativă conform Codului Contravențional al Republicii Moldova”.	Utilizarea termenilor diferiți pentru același fenomen sau invers	Sintagma „răspunderea administrativă” nu corespunde terminologiei utilizate în cadrul procesului contravențional.	Propunem de substituit cuvântul „administrativă” cu cuvântul „contravențională”.
8	La art.10 alin.(5) din proiect „După finalizarea oricărui experiment, trebuie să se decidă dacă animalul folosit va fi lăsat în viață sau va fi eutanasiat, în cazul în care starea lui de sănătate nu va mai reveni la normal”.	Prevederi incompatibile cu legislația în vigoare	Pe lângă faptul că „eutanasia” nu este prevăzută în proiect ca metodă de sacrificare a animalului, aceasta nu este permisă și nici în Directiva 2010/63/UE privind protecția animalelor utilizate în scopuri științifice. Mai mult decât atât, eutanasia la animale este interzisă și prin Convenția europeană pentru protecția animalelor de companie din 2003 ca fiind o măsură violentă și traumatizantă.	Se recomandă autorului de a exclude alin.(5) al art.10 din proiect întrucât contravine instrumentelor internaționale în domeniul drepturilor animalelor. Această obiecție este valabilă și pentru alin.(6), (8) art.10, art.11 alin.(6) și art.14 alin.(2) din proiect.
9	La art.31 alin.(1) din proiect „Agenția efectuează controale periodice la toți crescătorii,	Prevederi incompatibile cu legislația în vigoare	Atribuirea dreptului Agenției de a efectua controale periodice fără careva proceduri prestabilite în acest sens este discreționară și contradictorie. De	Pentru a nu admite abuzuri de partea Agenției, propunem de

	furnizorii și utilizatorii, inclusiv la unitățile acestora, în conformitate cu prevederile Legii nr.50 din 28 martie 2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor”.		asemenea, menționăm că atât prevederile Legii nr.50 din 28 martie 2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor, cât și legislația specială în domeniul efectuării controlului de stat asupra activității de întreprinzător nu reglementează controlul dat.	exclus cuvântul „periodice”.
10	La art.31 alin.(2) din proiect „Agenția adaptează frecvența controalelor pe baza unei analize de risc pentru fiecare unitate, ținând seama...”.	Prevederi incompatibile cu legislația în vigoare	Acordarea dreptului Agenției de a adapta „frecvența” controalelor pe baza unei analize de risc pentru fiecare unitate este în contradicție cu prevederile art.5/1 al Legii nr.131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător care stipulează că controlul se inițiază doar în urma analizei și evaluării riscurilor, iar metoda de control aplicată trebuie să fie proporțională nivelului de risc stabilit.	Se recomandă autorului de a ajusta norma la prevederile Legii nr.131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.
11	La art.31 alin.(3) din proiect „Controalele se efectuează anual la cel puțin o treime din utilizatori în conformitate cu analiza de risc menționată la alin.(2) a prezentului articol”.	Prevederi incompatibile cu legislația în vigoare	Stabilirea numărului de controale „cel puțin o treime” care urmează a fi efectuate de către Agenție nu corespunde procedurilor stabilite la art.15 al Legii nr.131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător. Astfel, potrivit prevederilor enunțate mai sus, organul de control întocmește anual planul controalelor pentru anul următor și îl înregistrează în Registrul de stat al controalelor. Planul se aprobă prin decizia organului de control și stabilește „un număr exact de controale planificate” asupra unui număr prestabilit de	Se recomandă autorului de a exclude sintagma „cel puțin o treime”.

			persoane pe parcursul unui an calendaristic.	
12	La art.31 alin.(5) din proiect „Agenția poate să efectueze controale fără o notificare prealabilă, în situația în care există motive întemeiate de îngrijorare asupra condițiilor de întreținere, a sănătății și bunăstării animalelor folosite în experimente, precum și asupra aplicării corecte a categoriilor de severitate”.	Prevederi incompatibile cu legislația în vigoare	Acordarea dreptului Agenției de a efectua controale fără o notificare prealabilă a agentului economic contravine prevederilor art.19 al Legii nr.131/2012 care stipulează că organul de control poate decide efectuarea „controalelor inopinate” în baza evaluării riscurilor și a deținerii informațiilor/indiciilor, susținute prin probe aflate în posesia organelor de control. Organul de control întocmește o notă de motivare pentru inițierea controlului inopinat care conține analiza și argumentarea necesară pentru inițierea controlului dat.	Se recomandă autorului de a ajusta norma art.31 alin.(5) din proiect la prevederile Legii nr.131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreținător.
13	La art.2 din proiect „Noțiuni principale” – obiecție de ordin general.	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Articolul dat nu conține noțiunea de „sacrificare”, potrivit proiectului „ucidere”. Dat fiind faptul că obiectul de reglementare a legii este constituit și din componenta de „sacrificare” a animalelor care prevede metodele și procedurile de sacrificare a animalelor în scopuri experimentale este necesar de definit noțiunea dată.	Se recomandă autorului de a defini la art.2 din proiect noțiunea de „sacrificare”.
14	La art.4 alin.(1) lit.a) și b) din proiect „a) cercetare de bază; b) cercetare transferabilă sau aplicată”.	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Articolul dat nu definește noțiunea de „cercetare de bază” și „cercetare transferabilă sau aplicată”. Considerăm că este necesar de reglementat noțiunile în cauză, astfel încât să nu apară confuzii și discreții în procesul de implementare a prevederilor.	Se recomandă autorului de a defini și reglementa procedura „de cercetare de bază” și „cercetare transferabilă sau aplicată”.
15	La art.5 alin.(2) din proiect „Capturarea animalelor în	Competența de a aplica prevederea/luarea	Sintagma „persoane competente” este generală și discreționară, deoarece nu definește expres	Se recomandă autorului de a prevedea expres

	scopul stabilirii măsurilor adecvate pentru conservarea acestor specii de animale sau cercetări biomedicale în sălbăticie se face de către persoane competente și prin metode care nu provoacă animalelor durere, suferință, stres sau vătămări de durată care pot fi evitate”.	deciziei fără criterii clare	categoria de subiecți care vor fi responsabili de capturarea animalelor. Lipsa acestor reglementări va lăsa la discreția responsabililor de implementarea prevederilor delegarea responsabilităților în acest sens. Acestea sunt norme procedurale care implică obligații și responsabilități din partea subiecților responsabili de executarea normei date.	categoria de subiecți responsabili de capturarea animalelor, inclusiv obligațiile și responsabilitățile acestora. Această obiecție este valabilă în tot cuprinsul proiectului.
16	La art.6 alin.(3) „În baza unei justificări științifice argumentate, Agenția poate acorda derogări de la condițiile impuse prin alin. (1) și (2) al prezentului articol din prezenta lege”.	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Atribuirea dreptului Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (în continuare – Agenția) de a acorda derogări de la condițiile impuse la alin.(1) și (2) al art.6 din proiect „animalele care aparțin speciilor prevăzute în Anexa nr.1 pot fi folosite în experimente numai în cazul în care au fost crescute în acest scop și primatul neuman prevăzute în Anexa nr.2 pot fi folosite în experimente, numai în cazul în care sunt urmașe ale primatelor neumane crescute în captivitate sau care provin din colonii autonome”, în baza unei justificări științifice prezentată de către solicitant, fără respectarea și îndeplinirea cărorva condiții/criterii în acest sens este discreționară. Prin derogarea dată Agenția dobândește dreptul de a decide la propria discreție, în dependență de interes sau scop. oportunitatea justificării științifice care va permite utilizarea animalelor în scopuri experimentale, dar care nu sunt crescute în acest scop. Mai mult decât atât, derogarea dată contravine prevederilor art.1 din proiect care stipulează că animalele folosite în experimente sunt „crescute special” pentru ca organele sau	Pentru a nu admite discreții și contradicții în procesul de implementare a prevederilor, propunem de prevăzut criteriile care urmează a fi respectate de către Agenție în procesul de examinare și luare a deciziei privind derogarea de la cerințele generale.

			tesuturile acestora să fie folosite în scopuri științifice.	
17	La art.8 alin.(6) din proiect „Alineatele (2) - (4) nu se aplică atunci când un animal trebuie ucis în cazuri de urgență din motive de bunăstare animală, sănătate publică, sănătate animală sau de mediu. Atestarea acestor situații trebuie realizată de către medicul veterinar desemnat potrivit prevederilor art. 22”.	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Atribuirea dreptului medicului veterinar de a stabili și decide nivelul de risc al cazurilor de urgență (din motive de bunăstare animală, sănătate publică, sănătate animală sau de mediu) și metoda de sacrificare nu este suficient justificată din punct de vedere procedural. În cazul dat, este necesar ca decizia de sacrificare a animalului, în caz de urgență, să fie luată de către Agenție în comun cu medicul veterinar și utilizator, prin constatarea acestui fapt într-un proces-verbal. Pericolul normei date constă în faptul că medicul veterinar la propria discreție, în dependență de interes sau scop, va decide cazurile de urgență, fără întocmirea cărorva acte, studii care să ateste situațiile date. Astfel, prin derogarea în cauză creăm pîrghii legale pentru utilizator de eludare a metodelor legale de sacrificare a animalelor prevăzute la Anexa nr.4 din proiect.	Pentru a nu admite abuzuri și discreții din partea medicilor veterinari în constatarea cazurilor de urgență în care vor fi sacrificate animalele, propunem de prevăzut procedura/criteriile de luare a deciziei și responsabili de executarea acestei derogări.
18	La art.9 alin.(2) din proiect „Agenția poate acorda utilizatorului o derogare de la alin.(1) al prezentului articol pe baza unei justificări științifice”.	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Prin derogarea dată se acordă dreptul Agenției de a decide, în baza doar a unei „justificări științifice” prezentate de către solicitant, efectuarea experimentelor în alte locații decît cele autorizate în acest sens. Pericolul aplicării normei constă în faptul că Agenția, la propria discreție, va decide oportunitatea și necesitatea aprobării „justificării științifice”, fără careva criterii/condiții prestabilite în acest sens. Considerăm că experimentele trebuie să fie efectuate în locații autorizate, pentru a nu admite acțiuni ilegale împotriva animalelor.	Se recomandă autorului de a exclude alin.(2) al art.9 din proiect.

19	La art.11 alin.(1) din proiect „Exceptînd cazurile în care acest lucru este inadecvat, experimentele sunt efectuate sub anestezie generală sau locală sau că se folosesc analgezicele ori oricare altă metodă corespunzătoare pentru a se asigura că durerea, suferința sau stresul sunt reduse la minim”.	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Sintagma „metodă corespunzătoare” este confuză și discreționară, deoarece nu redă expres măsura care urmează a fi întreprinsă de către utilizator față de animalul supus experimentului. Lipsa acestor reglementări va lăsa la discreția responsabililor de a decide referitor la metoda de reducere a durerilor și suferințelor animalelor supuse experimentelor.	Se recomandă autorului de a prevedea expres metodele de reducere a durerii și suferințelor animalelor supuse experimentelor.
20	La art.11 alin.(3) din proiect „În momentul luării deciziei privind oportunitatea folosirii anesteziei, se ține seama de următoarele criterii...”.	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Articolul dat nu prevede categoria de persoane responsabile de luarea deciziei privind aplicarea anesteziei la animale. Acestea sunt măsuri procedurale care trebuie să fie reglementate în lege, astfel încît să fie clar cine răspunde de luarea deciziei privind folosirea anesteziei. În lipsa reglementărilor date, există riscul ca decizia să fie una formală fără careva responsabilități și sancțiuni în acest sens.	Se recomandă autorului de a prevedea categoria de persoane responsabile de luarea deciziei privind aplicarea anesteziei la animale.
21	La art.11 alin.(6) din proiect „Imediat ce scopul procedurii a fost atins, se iau măsurile necesare pentru a reduce la minim suferința animalului...”.	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Norma dată nu prevede categoria de măsuri întreprinse față de animal în vederea reducerii la minimum a suferinței. Este necesar de reglementat măsurile date, astfel încît să fie excluse careva discreții din partea responsabililor în procesul de reducere a suferinței animalului.	Se recomandă autorului de a prevedea expres măsurile necesare pentru a reduce la minim suferința animalului.
22	La art.13 alin.(3) din proiect „În situații excepționale, prin derogare de la alin. (2) lit. a), din prezentul articol, doar în urma unui examen veterinar al	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare Temeiuri neexhaustive/subiective	Norma este discreționară deoarece nu stabilește cazurile excepționale cînd Agenția va fi în drept să acorde permisiunea de refolosire a animalelor în experiment care presupune durere severă. Există riscul aplicării discreționare de către Agenție a	Se recomandă autorului de a prevedea expres cazurile excepționale care vor acorda Agenției dreptul de refolosire a

	animalului, Agenția permite re folosirea unui animal, cu condiția ca animalul să nu fi fost folosit decât o singură dată într-un experiment care a presupus durere severă, stres sau suferințe echivalente”.	pentru refuzul autorității	derogării date, întrucît nu sunt restricții în acest sens.	animalelor în experiment care presupune durere severă.
23	La art.15 din proiect „Folosirea în comun a organelor și a țesuturilor”.	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Dispozițiile articolului dat sunt preluate din art.18 al Directivei 2010/63/UE privind protecția animalelor utilizate în scopuri științifice, ca fiind o normă generală pentru statele care trebuie să ia măsuri necesare în vederea implementării prevederilor Directivei enunțate mai sus. Prin urmare, articolul dat nu reglementează cazurile de înființare de către Agenție a programelor de folosire în comun a organelor și țesuturilor animalelor sacrificate, condițiile de facilitare, scopul și finalitățile implementării programelor de folosire în comun a organelor și a țesuturilor a animalelor sacrificate etc. În lipsa acestor reglementări se vor admite discreții și interpretări preferabile în procesul de implementare a prevederilor.	Se recomandă autorului de a analiza suplimentar articolul dat prin reglementarea expresă a cazurilor de înființare de către Agenție a programelor de folosire în comun a organelor și a țesuturilor animalelor sacrificate, a condițiilor de facilitare, a scopului și finalităților implementării programelor de folosire în comun a organelor și a țesuturilor animalelor sacrificate, inclusiv și alte aspecte de procedură.
24	La art.17 alin.(3) din proiect „Unitățile de furnizare pot achiziționa animale numai din unitățile de creștere sau din alte unități de furnizare, autorizate sanitar-veterinar, cu condiția ca animalele să nu fi fost importate ilegal, să nu fie	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Prin aplicarea excepției date, rezultă că unitățile de furnizare vor fi în drept să achiziționeze animale pentru experimente nu numai din unitățile de creștere, dar și din alte locuri neautorizate, importate ilegal și domesticite. Totodată, nu este clar statutul acordurilor între unități în cazul aplicării excepției date. Derogarea dată este abuzivă și discreționară,	Se recomandă autorului de a exclude alin.(3) al art.17 din proiect.

	nedomesticite ori fără stăpîn, cu excepția cazurilor cînd există acorduri între unități”.		întrucît se încalcă regimul juridic de autorizare al obiectivelor agenților economici stabilit în Legea nr.221 din 19 octombrie 2007 privind activitatea sanitar-veterinară, ceea ce va duce la riscuri de corupție în procesul de achiziționare a animalelor, iar ca rezultat, la prejudicierea interesului public general.	
25	La art.18 alin.(2) din proiect „2) În cazul suspendării sau retragerii autorizației sanitar-veterinare, Agenția se asigură că animalele vor fi plasate într-o altă unitate autorizată, care este dispusă să accepte cazarea temporară a acestora și care le poate asigura condițiile necesare de bunăstare sau în caz contrar, animalele sunt supuse eutanasiei”.	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Norma dată este excesivă și abuzivă, deoarece acordă dreptul Agenției de a eutanasia animalele, în cazul în care acestea nu sunt asigurate cu cazare temporară urmare a suspendării sau retragerii autorizației sanitar-veterinare. Este o metodă care contravine instrumentelor internaționale privind protecția drepturilor animalelor. Pericolul aplicării normei date, pe lângă faptul că în mod grav încalcă drepturile animalelor, există riscul ca Agenția să nu ia măsurile necesare privind asigurarea animalelor cu cazare, ca fiind o modalitate mai simplificată din punct de vedere procedural (solicitare, acceptare, cheltuieli suplimentare, responsabilitate etc.). În cazul suspendării sau retragerii autorizației sanitar-veterinare, Agenția este obligată să dispună printr-o dispoziție/ordin plasarea animalelor într-o unitate special autorizată în acest sens, astfel încît să fie asigurate și protejate, atît interesele agenților economici cărora li s-a suspendat/retras licența, cît și ale animalelor.	Se recomandă autorului de a exclude norma privind eutanasia animalelor și de prevăzut mecanismul de plasare a animalelor de către Agenție, în cazul suspendării/retragerii autorizației sanitar-veterinare.
26	La art.19 din proiect „Cerințele privind instalațiile și echipamentele 1) Toate	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Deși prevederile articolului dat sunt ajustate la dispoziția art.22 al Directivei 2010/63/UE privind protecția animalelor utilizate în scopuri științifice	Se recomandă autorului de a prevedea expres cerințele față de agenții

	<p>unitățile aparținând unui crescător, furnizor sau utilizator dețin instalații și echipamente adecvate atât pentru speciile de animale adăpostite, cât și pentru performanța experimentelor, în cazul în care efectuează experimente. 2) Modelul, construcția și modul de funcționare a instalațiilor și echipamentelor menționate la alin.(1) a prezentului articol garantează că experimentele se realizează într-un mod cât mai eficient și sunt destinate obținerii unor rezultate fiabile folosind un număr minim de animale și provocând un grad minim de durere, suferință, stres sau vătămări de durată”.</p>		<p>acestea sunt de ordin general, întrucât nu reglementează expres cerințele/condițiile privind instalațiile și echipamentele unităților de creștere a animalelor pentru experimente. Acestea sunt norme procedurale care trebuie reglementate expres în lege, pentru a fi respectate de către agenții economici. Lipsa acestor norme va lăsa la discreția agenților economici de a decide referitor la standardele/cerințele privind instalațiile și echipamentele.</p>	<p>economici care dețin unități de creștere a animalelor pentru experimente privind instalațiile și echipamentele de exploatare, precum și responsabilitățile acestora.</p>
27	<p>La art.20 alin.(1) din proiect „Fiecare crescător, furnizor și utilizator de animale trebuie să dispună de personal suficient”.</p>	<p>Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare</p>	<p>Norma este discreționară deoarece nu prevede numărul limită de personal care este necesar să-l dețină crescătorul, furnizorul și utilizatorul de animale. Este necesar de prevăzut un număr maxim de persoane, în caz contrar, există riscul ca subiecții enunțați mai sus, la propria discreție, să-și angajeze un număr mic de persoane, reieșind din interese financiare, pe când activitățile de întreținere a animalelor presupun implicarea unui număr mai mare de persoane.</p>	<p>Se recomandă autorului de a prevedea un număr maxim de persoane de care trebuie să dispună crescătorul, furnizorul și utilizatorul de animale pentru experimente.</p>
28	<p>La art.20 alin.(2) din proiect</p>	<p>Competența de a aplica</p>	<p>Prevederea este discreționară deoarece nu</p>	<p>Se recomandă autorului</p>

	„Personalul prevăzut la alin.(1) al prezentului articol are pregătirea necesară înainte de a efectua oricare dintre următoarele activități: efectuarea de experimente pe animale; conceperea experimentelor și a proiectelor; îngrijirea animalelor; uciderea animalelor”.	prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	prevede categoria de studii necesare pentru efectuarea experimentelor la animale, conceperea experimentelor și a proiectelor, îngrijirea animalelor și sacrificarea acestora. Acest aspect este important din punct de vedere procedural, întrucât sunt procese care necesită studii superioare într-un anumit domeniu. În lipsa acestor reglementări, există riscul ca crescătorul, furnizorul și utilizatorul de animale să angajeze personal cu studii care nu corespund domeniului de activitate.	de a prevedea categoria de studii necesare pentru desfășurarea activităților enunțate mai sus.
29	La art.21 alin.(2) lit.b) din proiect „proiectele ce implică folosirea animalelor în experimente se desfășoară doar după obținerea autorizației de proiect, prin respectarea condițiilor de autorizare a proiectului, iar în cazul de nerespectare a condițiilor de autorizare a acestuia, să fie luate și înregistrate măsurile legale de rectificare”.	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Din analiza normei nu este clar ce „măsuri legale de rectificare” urmează a fi întreprinse de către persoanele responsabile de punerea în aplicare a proiectului în cazul nerespectării condițiilor de autorizare a proiectului. Astfel de construcții normative generează riscuri de corupție, întrucât lasă la latitudinea responsabililor interpretarea și aplicarea normei date, fără careva restricții în acest sens.	Se recomandă autorului de a reglementa procedura de identificare și remediere a încălcărilor depistate în autorizația de proiect.
30	La art.24 din proiect „Sarcinile persoanei responsabile de bunăstarea animalelor”.	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Articolul dat nu prevede categoria de studii a personalului responsabil de bunăstarea animalelor. Acest aspect este important, întrucât procesul realizat de către persoana responsabilă de bunăstarea animalelor (consilierea personalului cu privire la progresele tehnice și științifice; evaluarea proceselor operaționale interne privind monitorizarea, raportarea și acțiunile ulterioare	Se recomandă autorului de a prevedea categoria de studii a personalului responsabil de bunăstarea animalelor.

			necesare bunăstării animalelor adăpostite în cadrul unității etc.) presupune studii superioare în domeniul medico-sanitar.	
31	La art.30 alin.(2) din proiect „Agenția poate acorda derogări de la cerințele alin.(1) lit.a) al prezentului articol din rațiuni științifice, de bunăstare animală sau de sănătate animală”.	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Derogarea de la măsurile de îngrijire și adăpostire a animalelor nu este justificată din punct de vedere procedural, întrucât Agenția va acorda dreptul agenților economici, la propria discreție, în dependență de interes sau scop, să nu respecte măsurile prevăzute la art.30 alin.(1) din proiect (toate animalele beneficiază de adăpost, mediu potrivit sau similar celui înconjurător, hrană, apă și îngrijire corespunzătoare pentru sănătatea și bunăstarea lor; restricțiile privind măsura în care un animal poate să-și satisfacă nevoile fiziologice și etologice trebuie limitate la strictul necesar; condițiile în care sunt crescute, ținute sau folosite animalele se verifică zilnic; se iau măsuri pentru ca orice deficiență sau durere, suferință, stres sau leziune de durată constatată care poate fi evitată să fie eliminată în cel mai scurt timp posibil etc.), pe când acestea sunt necesare și obligatorii la întreținerea animalelor.	Se recomandă autorului de a exclude derogarea dată.
32	La art.34 alin.(1) din proiect „În cazurile în care se specifică acest lucru, în conformitate cu art.33 alin.(2), lit.f) din prezenta lege, evaluarea retrospectivă este efectuată de Agenție, care, pe baza documentației necesare prezentate de utilizator, evaluează următoarele...”	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Norma dată nu prevede lista de documente necesare pentru evaluarea retroactivă. Pericolul aplicării normei date constă în faptul că Agenția la propria discreție va decide referitor la actele necesare pentru evaluarea retroactivă a proiectelor, ceea ce ar prejudicia interesele solicitanților.	Se recomandă autorului de a prevedea lista de documente necesare pentru evaluarea retroactivă a proiectelor.

33	La art.34 alin.(3) din proiect „Fără a aduce atingere alin.(2) al prezentului articol și prin derogare de la art.33, alin.(2), lit.f) Agenția poate scuti de obligația evaluării retroactive proiectele care includ numai experimente clasificate drept „moderate” sau „fără recuperare”.	Temeiuri neexhaustive/subiective pentru refuzul autorității	Sintagma „poate scuti” este discreționară, deoarece acordă dreptul Agenției, de a scuti solicitantul, de la caz la caz, de obligația evaluării retroactive a proiectelor care includ numai experimente clasificate drept „moderate” sau „fără recuperare”, ceea ce ar prejudicia interesele unor solicitanți cărora nu li s-a acordat acest drept.	Propunem de a substitui sintagma „poate scuti” cu cuvântul „scutește”.
34	La art.37 alin.(1) din proiect „Agenția, poate decide la nivel național, să introducă o procedură administrativă simplificată pentru autorizarea proiectelor care conțin experimente clasificate drept „fără recuperare”, „superficiale” sau „moderate” și care nu folosesc primat neumane...”.	Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Atribuirea dreptului Agenției de a aplica „procedura administrativă simplificată” pentru autorizarea proiectelor care conțin experimente clasificate drept „fără recuperare”, „superficiale” sau „moderate” este discreționară, deoarece nu sunt prevăzute expres cazurile de acordare a acestui drept autorității. Acestea sunt reglementări de procedură și trebuie reglementate expres în lege. În caz contrar, există riscul de a aplica procedura administrativă simplificată, la propria latitudine, ca fiind una mai simplă din punct de vedere procedural.	Se recomandă autorului de a prevedea cazurile de instituire a procedurii administrative simplificate.
35	La art.37 alin.(4) din proiect „Normele privind autorizarea proiectelor prin procedură administrativă simplificată, prevăzută la alin.(1), al prezentului articol se aprobă prin ordin de către Agenție”.	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Procedura administrativă simplificată trebuie să fie reglementată în lege și nu prin ordinul Agenției. Pericolul aplicării normei date constă în faptul că Agenția își va institui reglementări, în dependență de interes sau scop, ceea ce ar prejudicia interesele solicitanților în procesul de examinare și autorizare a proiectelor.	Se recomandă autorului de a exclude norma dată din proiect și de a prevedea în lege procedura de autorizare simplificată a proiectelor.
36	La art.38 alin.(2) din proiect	Competența de a aplica	Norma este discreționară, deoarece nu prevede	Se recomandă autorului

	„Agenția poate impune ca rezumatul cu caracter nontehnic al proiectului să menționeze dacă acesta urmează să fie supus evaluării retrospective, precum și termenul-limită pentru aceasta...”.	prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	cazurile cînd Agenția va fi în drept să solicite de la beneficiar ca rezumatul cu caracter nontehnic al proiectului să fie supus evaluării retrospective. Mai mult decît atît, nu este clară procedura de „evaluare retrospectivă”. Lipsa acestor reglementări va duce la interpretarea și aplicarea discreționară a normei, ceea ce va prejudicia interesele beneficiarilor.	de a prevedea cazurile cînd Agenția va fi în drept să solicite de la beneficiar ca rezumatul cu caracter nontehnic al proiectului să fie supus evaluării retrospective și de a reglementa procedura de „evaluare retrospectivă”.
37	La art.39 alin.(1) din proiect „Utilizatorul, crescătorul sau furnizorul animalelor folosite în experimente are obligația de a notifica Agenția orice modificare semnificativă a proiectului care ar determina un efect negativ...”.	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Sintagma „modificare semnificativă” este discreționară deoarece acordă dreptul beneficiarului proiectului de a decide, la propria discreție, gradul/nivelul de modificare a proiectului. Considerăm că orice modificare a proiectului care ar determina un efect negativ asupra condițiilor de întreținere, a bunăstării și sănătății animalului trebuie să fie înregistrată la Agenție.	Propunem de exclus cuvîntul „semnificativă”.
38	La art.39 alin.(2) din proiect „Orice modificare sau reînnoire a autorizației de proiect se acordă de către Agenție, la cererea solicitantului, sub rezerva unui rezultat favorabil al evaluării proiectului”.	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Norma este generală și discreționară deoarece nu prevede procedura de examinare a modificării autorizației de proiect (condiții și termeni). Acestea sunt norme procedurale care trebuie să fie reglementate expres în lege. Lipsa normelor date va lăsa la discreția Agenției instituirea condițiilor de modificare a autorizației de proiect, ceea ce va prejudicia interesele beneficiarilor.	Se recomandă autorului de a reglementa procedura de modificare a autorizației de proiect.
39	La art.39 alin.(3) din proiect „În cazul în care proiectul nu derulează conform autorizației de proiect, Agenția poate retrage autorizația de proiect”.	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Sintagma „poate retrage” este discreționară, întrucît acordă dreptul Agenției de a retrage autorizația de proiect, de la caz la caz, în dependență de interes sau scop. În cazul în care Agenția constată încălcări a autorizației de proiect, aceasta în mod obligatoriu trebuie să retragă	Propunem de exclus cuvîntul „poate”.

			autorizația, sau să le acorde un termen de remediere, astfel va fi respectat interesul public general.	
40	La art.39 alin.(4) din proiect „În cazul retragerii autorizației de proiect, bunăstarea animalelor utilizate sau destinate utilizării în proiect trebuie să nu fie afectată în mod negativ”.	Temeiuri neexhaustive/subiective pentru refuzul autorității	Norma dată este generală și discreționară, deoarece nu prevede măsurile care urmează a fi întreprinse de către Agenție față de animale în cazul retragerii autorizației de proiect. Considerăm că este necesar de prevăzut măsurile date, astfel încît să fie asigurată bunăstarea animalelor.	Se recomandă autorului de a prevedea măsurile care urmează a fi întreprinse de către Agenție față de animale în cazul retragerii autorizației de proiect.
41	La art.39 alin.(5) din proiect „Agenția stabilește prin ordin condițiile pentru modificarea și reînnoirea autorizațiilor de proiect”.	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Acordarea dreptului Agenției de a-și stabili condițiile de modificare și reînnoire a autorizației de proiect printr-un act departamental este excesivă și discreționară, deoarece Agenția dobîndește dreptul de a-și institui proceduri adaptate unor interese sau scopuri personale sau de grup, ca fiind o modalitate mai accesibilă de aprobare. Acestea sunt norme primare care trebuie să fie reglementate expres în lege.	Se recomandă autorului de a prevedea în lege procedura de modificare și reînnoire a autorizației de proiect. În contextul analizei expuse mai sus, propunem de exclus alin.(6) al art.39 din proiect.
42	La art.41 alin.(3) din proiect „Agenția numește prin ordin un punct de contact pentru a oferi consiliere cu privire la relevanța și adecvarea metodelor alternative propuse spre validare”.	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	La norma dată nu se specifică categoria/statutul (instituție publică sau privată, direcție sau secție din cadrul Agenției) a „punctului de contact” care va avea misiunea de a oferi consiliere persoanelor care efectuează experimente în vederea aplicării metodelor alternative cu privire la folosirea animalelor în experimente. De asemenea, norma nu prevede funcțiile, drepturile, obligațiile și responsabilitățile persoanelor din cadrul punctului de contact. Toate aceste lacune vor duce la	Se recomandă autorului de a prevedea instituția care va constitui punctul de contact privind consilierea persoanelor care efectuează experimente în vederea aplicării metodelor alternative cu privire la folosirea animalelor în

			interpretări și aplicări discreționare din partea Agenției, în procesul de numire a punctului de contact.	experimente, precum și funcțiile, drepturile, obligațiile și responsabilitățile persoanelor din cadrul punctului de contact.
43	La art.42 alin.(3) din proiect „Componența și regulamentul de organizare și funcționare al Comitetului național de etică, prevăzut la alin.(1) al prezentului articol se aprobă prin ordinul Agenției”.	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Alineatul dat nu conține prevederi generale privind componența (numărul de membri), drepturile și obligațiile membrilor Comisiei naționale de etică. Acestea sunt norme speciale care trebuie reglementate prin lege, iar modul de funcționare și organizare a Comisiei să fie aprobat prin hotărâre de Guvern. În caz contrar, există riscul ca Agenția să-și stabilească prin act departamental reglementări care ar promova interese de grup sau individuale, în detrimentul interesului public.	Se recomandă autorului de a reglementa în lege procedura privind selectarea și numirea membrilor Comisiei naționale de etică, componența (numărul de membri), drepturile, obligațiile și responsabilitățile membrilor comisiei, iar mecanismul de organizare și funcționare a Comisiei să fie aprobat prin hotărâre de Guvern.
44	La art.43 alin.(1) din proiect „În situația în care există motive întemeiate pentru a considera că este esențial să fie luate măsuri pentru conservarea speciilor...”.	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Norma este generală și discreționară deoarece nu prevede expres cazurile/situațiile sau „motivele întemeiate” care ar permite Agenției să dispună conservarea speciilor de animale. În lipsa acestor norme, există riscul ca Agenția la propria discreție să-și stabilească cazurile date, fără careva restricții în acest sens.	Se recomandă autorului de a prevedea cazurile care vor permite conservarea speciilor de animale.
45	La art.43 alin.(1) din proiect „În situația în care există motive întemeiate pentru a	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Din norma dată nu este clar ce presupune „măsura tranzitorie” aplicată de către Agenție în vederea folosirii maimuțelor mari în experimente.	Se recomandă autorului de a defini și reglementa procedura de aplicare a

	<p>considera că este esențial să fie luate măsuri pentru conservarea speciilor...Agenția poate stabili o măsură tranzitorie prin care să permită folosirea maimuțelor mari în experimente desfășurate în unul dintre...".</p>		<p>În cazul dat este necesar de a defini și reglementa măsura dată, pentru a exclude careva confuzii și discreții în procesul de implementare a prevederilor.</p>	<p>„măsurii tranzitorii”.</p>
46	<p>La art.43 alin.(2) din proiect „Agenția poate decide să nu permită folosirea primatelor neumane în cadrul unor asemenea experimente”.</p>	<p>Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare</p>	<p>Norma dată nu prevede cazurile cînd Agenția va fi în drept să nu permită folosirea primatelor neumane în cadrul experimentelor. Lipsa acestor reglementări va lăsa la discreția Agenției stabilirea cazurilor date, întrucît nu există restricții în acest sens.</p>	<p>Se recomandă autorului de a prevedea cazurile cînd Agenția va fi în drept să nu permită folosirea primatelor neumane în cadrul experimentelor.</p>
47	<p>La art.22 din proiect „(1)Fiecare crescător, furnizor și utilizator de animale folosite în scopuri experimentale sau alte scopuri științifice trebuie să dispună de un medic veterinar de liberă practică împuternicit, desemnat de către Agenție, însărcinat cu atribuții de consiliere privind bunăstarea animalelor și tratamentul acestora. (2) Medicul veterinar desemnat se subordonează direct Agenției”.</p>	<p>Stabilirea condițiilor adaptate convenției anumitor persoane sau grupuri</p>	<p>Acordarea dreptului Agenției de a desemna un medic veterinar, la propria discreție pentru crescător, furnizor și utilizator este o cerință excesivă, deoarece subiecții enunțați mai sus sunt privați de dreptul de a-și alege, după criteriile și cerințele personale, medicul veterinar. De asemenea, nu este clar statutul medicului veterinar în cadrul Agenției, odată ce acesta se subordonează autorității. Conform prevederilor art.14 al Legii nr.221 din 19 octombrie 2007 privind activitatea sanitar-veterinară, Agenția poate angaja prin contract, prin ordinul directorului general, medici veterinari de liberă practică pentru efectuarea unor activități sanitar-veterinare de stat întru lichidarea unor „boli contagioase majore”, ceea ce presupune că medicul veterinar prestează servicii publice și este achitat din banii publici, pe</p>	<p>Se recomandă autorului de a analiza suplimentar art.22 din proiect, astfel încît să fie exclusă atribuția Agenției privind desemnarea medicului veterinar.</p>

			cînd serviciile de medic veterinar în cadrul crescătoriilor de animale sunt de ordin privat. În cazul dat se stabilesc condiții adaptate intereselor Agenției, prin desemnarea doar a unui grup de medici veterinari, fiind lezate interesele altor medici care se află în condiții similare.	
48	La art.33 alin.(4) din proiect „Procesul de evaluare a proiectelor este transparent”.	Acces limitat la informație	Norma este generală, întrucît nu prevede procedura de asigurare a accesului publicului la procesul de evaluare a proiectelor. Lipsa reglementărilor date va îngreuna dreptul părților interesate la informația necesară pentru a-și putea exercita drepturile și obligațiile ce le revin.	Se recomandă autorului de a completa alineatul dat cu prevederi care să asigure accesul publicului la informație, cum ar fi publicarea anunțului referitor la inițierea evaluării proiectelor, punerea la dispoziția părților interesate a proiectului și a materialelor aferente acestuia, etc.
49	Obiecție de ordin general la proiect.	Lipsa/insuficiența procedurilor interne de contestare a deciziilor și acțiunilor autorității publice	Proiectul nu conține reglementări privind procedura de contestare de către solicitant a deciziilor și acțiunilor Agenției. Acesta este un drept legitim al persoanei care urmează a fi asigurat prin dispoziții legale.	Se recomandă autorului de a prevedea reglementări privind procedura de contestare a deciziilor autorității emitente.
50	La art.16 din proiect „Agenția poate permite ca animalele folosite în experimente sau destinate folosirii în experimente să fie relocalate sau returnate în habitatul lor	Lipsa responsabilității clare a persoanelor și autorităților	Norma dată nu prevede categoria de subiecți care vor fi responsabili de stabilirea cerințelor pentru eliberarea și relocalarea animalelor în habitatul lor sau într-un sistem de crescătorie adecvat speciei respective. Pentru a nu admite luarea unei decizii unilaterale de către Agenție este necesar ca	În contextul analizei expuse mai sus, propunem autorului de a completa art.16 din proiect cu reglementări privind responsabilitatea

sau într-un sistem de crescătorie adecvat speciei respective dacă sunt îndeplinite următoarele cerințe:
a) starea de sănătate a animalului permite acest lucru;
b) nu există nici un pericol pentru sănătatea publică, sănătatea animală sau pentru mediul înconjurător...Orice relocare a animalelor folosite în experimente sau destinate folosirii în experimente se realizează cu aprobarea Agenției".

asupra respectării cerințelor de eliberare și relocare a animalelor să se expună un medic veterinar printr-o concluzie/încheiere în acest sens, precum și o justificare științifică din partea responsabililor proiectului în care animalele au fost supuse experimentului.

medicilor veterinari și a personalului proiectului în care animalele au fost supuse experimentului în vederea îndeplinirii cerințelor de eliberare și relocare a animalelor.